

Komiks ve výuce dějepisu

Mgr. Nina Mílová

Život na hranicích

Muzeum Českého lesa v Tachově

3. října 2013

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

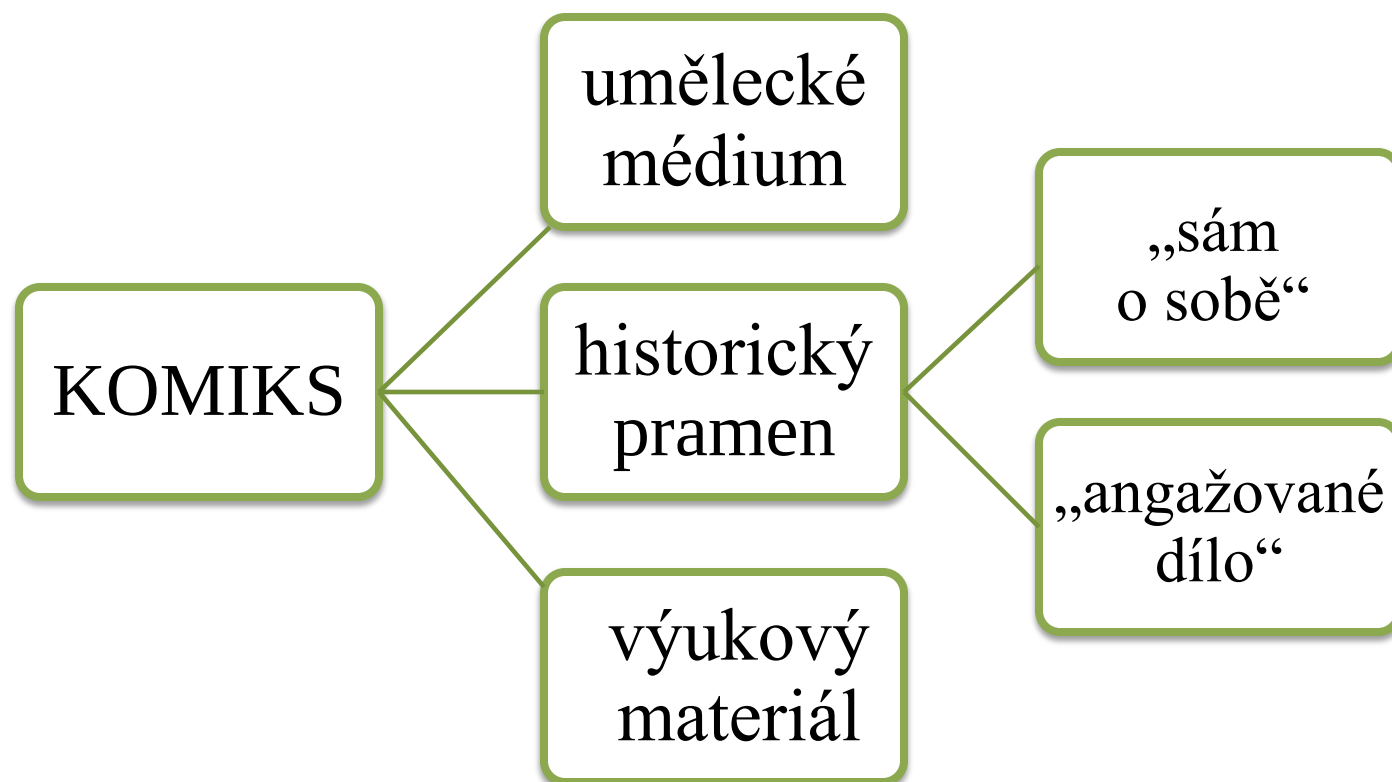
Komiks ve výuce

„Populární součástí masové kultury se stal komiks, zvaný též „grafická literatura“. Ve vztahu k historii může komiks být historickým pramenem, historickou autobiografií či komiksovým románem. Je zvláštním druhem historické narace, neboť je schopen v dějinách vyprávět a vyjádřit způsob historického myšlení.“

Přílohy k Doporučení MŠMT k výuce dějin 20. století“

Komiks ve výuce dějepisu

FERDA MRAVENEC PRACUJE PRO PĚTILETKU

Ondřej Sekora

Pětiletka začne. Hola!
Nový úkol na nás volá.

Mravenci, co uděláte?
Cožpak zahanbit se dáte?

Uděláme velkou práci,
nejsume přec jen pro legraci.

Budem dělat všichni spolu,
vystavíme velkou školu.

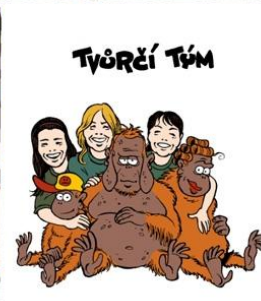

A tam všechny naučíme,
přeměníme, přeskolíme,

Že pak budou jak my pilní,
jak mravenci svorní, silní.

VTEŘINKY Z NŮNÁKOVIC RODINKY

Dotazník – Komiks ve výuce

- respondenti: žáci a studenti ZŠ a SŠ (14–20 let)
- počet: 145

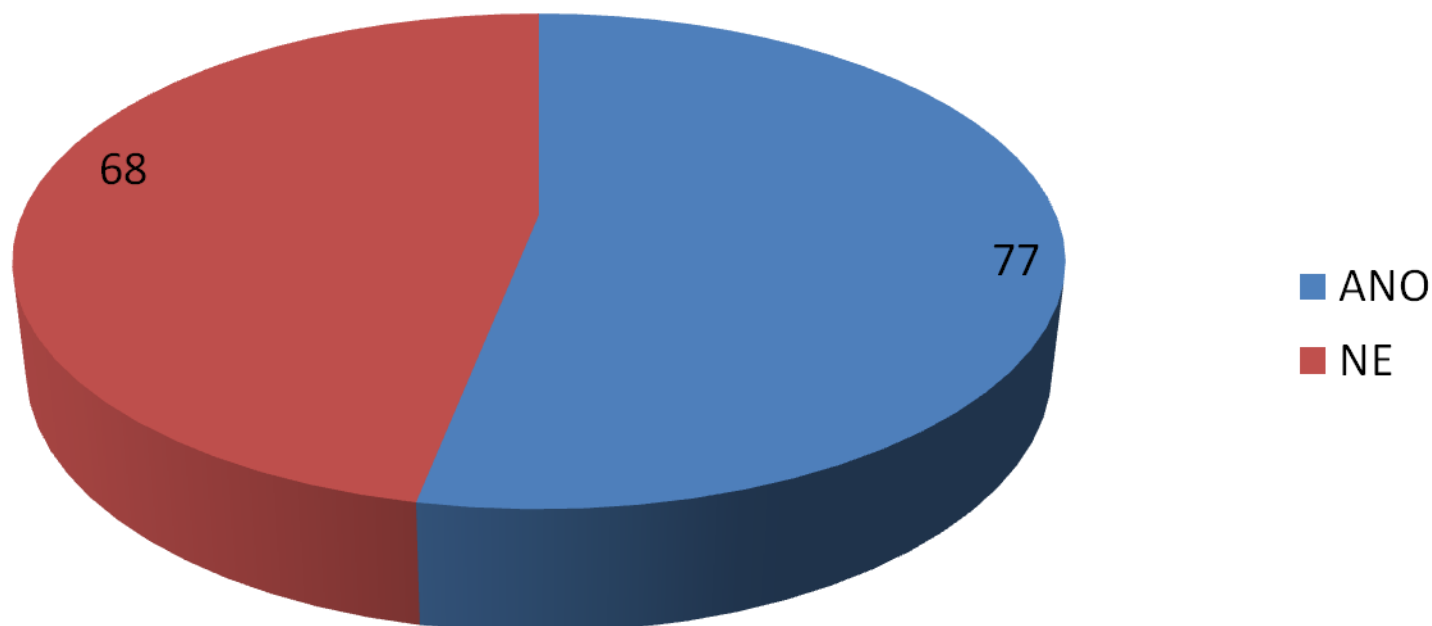
- v časopise ABC
- Asterix a Obelix
- Rychlé šípy, Čtyřlístek
- Tintin, Garfield
- Batman, Spiderman
- Marvel
- World of Warcraft
- Futurama
- japonská manga

Inspirovaly Vás někdy komiksy k četbě náročnějších textů? ANO – 9 respondentů.

- Alois Nebel, Hobit, Vikingové a středověk, husité, Japonsko, kulturistika

Dotazník – Komiks ve výuce

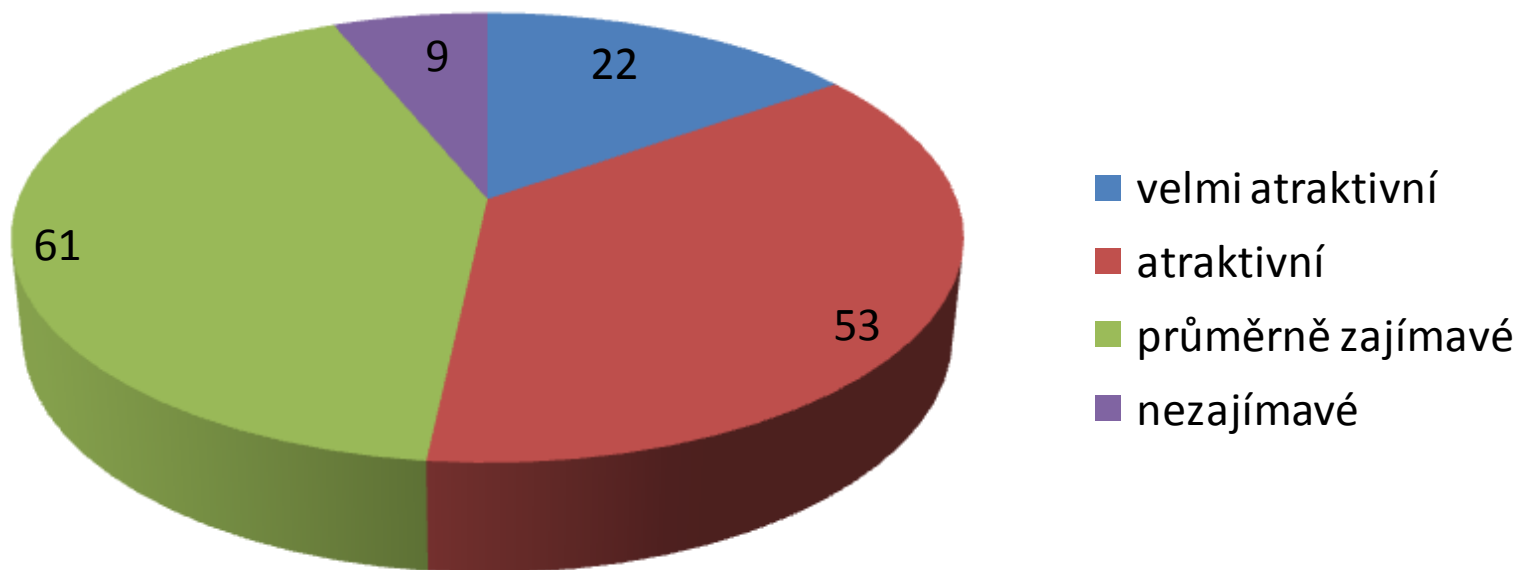
Pracovali jste někdy s komiksem ve výuce?

Předměty: anglický jazyk (34), český jazyk (30), dějepis (9), výtvarná výchova (6), francouzský jazyk (5), fyzika (2), občanská nauka (1), hudební výchova (1), německý jazyk (1).

Dotazník – Komiks ve výuce

Využití komiksu ve výuce považují za:

1. Motivace žáků

Vzhledem k přirozené přitažlivosti obrázků pro člověka je komiks vhodný zejména pro udržení zájmu a pozornosti žáka.

2. Vizuálnost

Fotografie a text vzájemným propojením vypráví příběh. Tím lze jakémukoliv tématu nasadit „lidskou tvář“ tak, aby došlo žáka k propojení emocionální stránky a obsahu vzdělání.

3. Stálost komiksu

Na rozdíl od filmu a animace, kde samo médium diktuje tempo zobrazování, komiks postupuje tempem čtenáře.

4. Zprostředkování

Komiks může zdráhající se čtenáře navnadit a být inspirací pro čtení náročnějších textů. Může se stát základním pilířem pro obtížnější vědní disciplíny.

5. Rozvoj schopnosti uvažovat

Analytické a kritické myšlení může být vyvíjeno pomocí správně zkonstruovaných komiksů.

Proč je dobré pracovat při výuce s komiksem?

„Komiks může pomoci zapamatovat si lépe danou látku. Využití asociace, lepší představa, zaujetí.“

„Výuku to ozvláštňuje. Je to zábavné a pro studenty lepší a zapamatovatelnější forma výuky.“

„Odreagování při hodině a odlehčení práce při výuce.“

„Obohatí to vyučovací hodinu, rozptýlí, zaujme a zvýší pozornost studentů.“

„Zábavnější, zajímavější, může přispět k rozvoji mozku, jednodušší na pochopení textu (hlavně v cizích jazycích).“

„(...) je to zábavnější než „obyčejný“ text. Člověk si to pak lépe zapamatuje – může se mu vybavit příhoda, která v něm byla. Pokud jsou obrázky hezky zpracovány, tak je to celkově atraktivnější.“

„Podněcuje představivost a látka může být podána zábavnější formou. Vizuální ztvárnění napomáhá k lepšímu zapamatování si učiva z daného předmětu.“

„Zaplní to čas, žáci se odreagují“

„Obecně ovšem zastáncem komiksů nejsem, mám raději typickou prózu, případně poezii. Komiksy mi mnohdy přijdou dětinské a infantilní literaturu opravdu nemám ráda.“

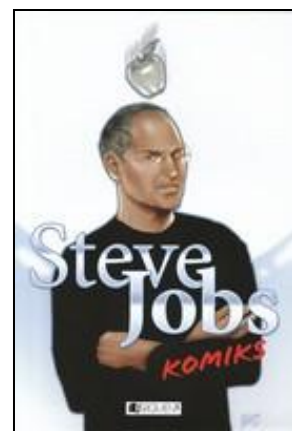
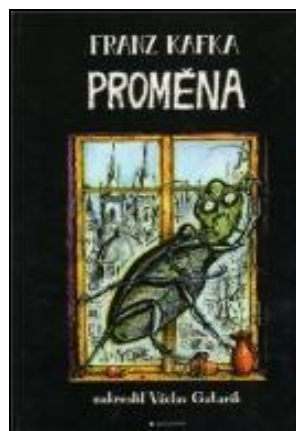
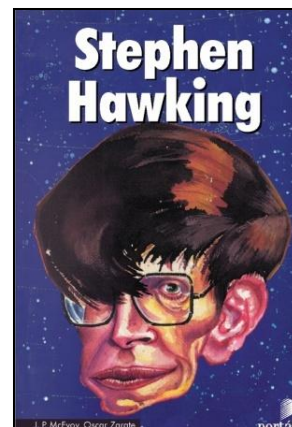
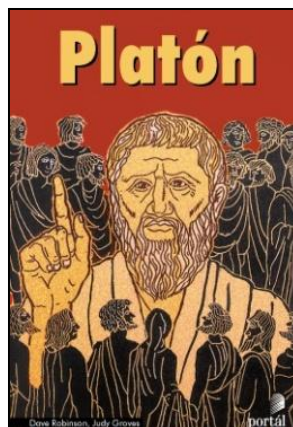
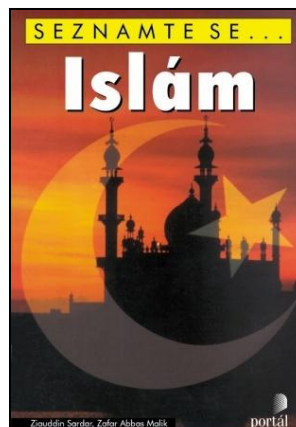
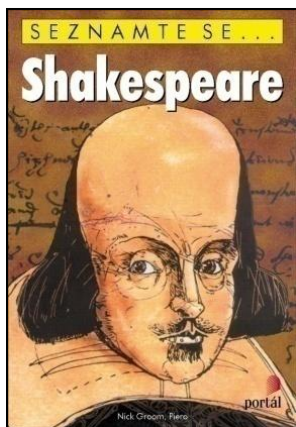
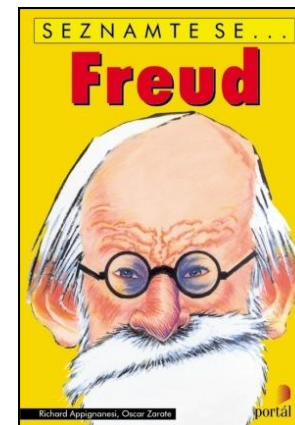
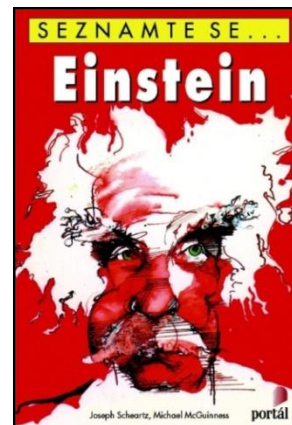
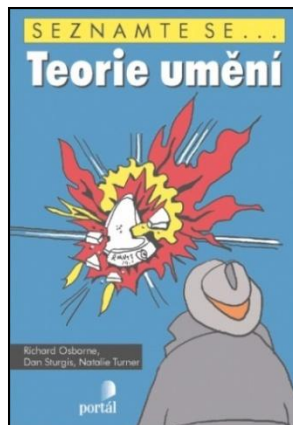
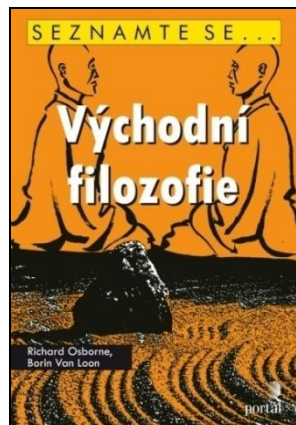
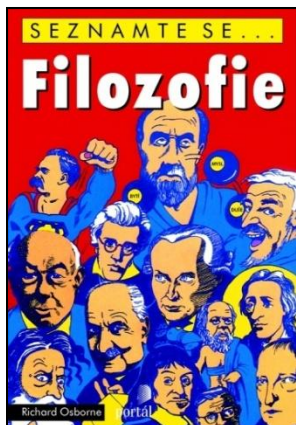
„(...) komiks je vhodný spíše pro nižší ročníky, popř. pouze jako doplňková „pomůcka“ s rozšiřujícími/shrnujícími informacemi, rozhodně bych ho nechtěla místo učebnice, anžto učebnice je podrobnější a dle mého názoru nutná pro hlubší studium.“

„Podle mého názoru je pracování ve výuce s komiksem trochu nezajímavé. Nic mi to nedalo a ani nevzalo. Já osobně bych spíše ocenila nějaký dobrý článek než komiks.“

„Podle mě to dobré není. Je to nepřehledné a nejsou tam všechny podstatné informace.“

„Může to sloužit k názornějšímu pochopení tématu, ale osobně pro mě není v používání komiksů při hodinách nic „extrémně přitažlivého“, spíše mě to nijak nerozrušuje ani nenaplnuje.“

Podle mne je to zbytečné a komiksy někdy mívají témata, po kterých mohou malé děti jen zhloupnout!!!!

1948 NEPRÍTELEM REŽIMU

NÁRODNÍ
MUZEUM

20. dotkni se!
století!

20. dotkni se!
století!

1948 Nepřítelem režimu

METODIKA KE KOMIKSU

Časová dotace: 45 minut (možné použít i pro delší časovou dotaci)
Způsob práce: skupinová práce, individuální práce, čtení a porovnávání

Výukové cíle:

Aktivita realizovaná pomocí jednotlivých scénářů dopovírajících komiku vedou žáky a studenty k zapojení a prohloubení vztahů se k českému dějinnému dění roku 1948 a 50. let 20. století. Důraz je kladen na podporu kritického myšlení, uvážení v souvislostech a schopnost argumentovat. Výukový materiál, který je určen pro žáky 2. stupně základních škol a odpovídajících ročníků středních gymnázií i pro studenty středních škol a gymnázií, vede k rozvoji jednotlivých klíčových kompetencí podle RVP.

1. Po samostatném přečtení komiku obdrží každý žák/student pracovní list s aktivitami dopovírajícími tento výukový materiál. Následně pracují žáci/studenti ve skupinách, které mezi sebou soutěží. V aktivitě c. 1 hledají žáci/studenti písmena skrytá v komiku. Jejich následným správným seřazením získají tajemku skrytou v název organizace podléhající KSČ, která vznikla v Československu v době vládní krize v únoru 1948 (šifrová mluve). Vyhrává nepřehlednější skupina.

2. Tato aktivita dále rozvíjí problematiku roku 1948 v Československu. Kromě termínů sepišují žáci/studenti také osobnosti a události spojené s jedním z klíčových roků českých dějin 20. století. Vyhrává skupina, které se podaří vymyslet nejvíce výrazů.

3. Úkolem žáků/studentů je seřadit historický režim v období 50. let 20. století. Aktivita by měla doprovázet následně.

4. Úkolem žáků/studentů je co nejvíce munitivního režimu nepředstavit příslušníky komiku s integritou zachovaných figur 20. století. Tehdy již byla zřejmá i v 50. letech. Jedním z cílů aktivy je

5. V nesoutěžní aktivitě žáci/studenti lidé již nekončí kvůli svobodnému vý

6. V závěrečné aktivitě dostávají žáci průhledy, předchůdce dnešního komunistického režimu ve spojení s žáci vešpina napřík dialogy dvou postav o te

Texty materiálů určené k
učení ve 20. století, které
a prostředky VZ a učebnice
www.dvacka

1948 Nepřítelem režimu

PRACOVNÍ LIST KE KOMIKSU

1) Skrytá písmena

Najděte písmena skrytá v komiku. Jejich následným správným seřazením získáte tajemku.

2) Které osobnosti, události a termíny se vám vybaví, když se řekne rok 1948 v Československu?

Osobnosti	Události	Termíny
.....		
.....		
.....		
.....		

3) Z jakých příčin mohli být občané Československa pronásledováni komunistickým režimem v 50. letech 20. století?

.....

20. dotkni se!
století!

Interaktivní komiks projektu dotkni se století!

- 5 příběhů (klíčové roky 1918, 1938, 1948, 1968, 1989)
- prolínání současnosti a minulosti
- mezigenerační pojetí
- konfrontace fotografie sbírkového předmětu z depozitářů NM s předmětem objevujícím se v příběhu
- interaktivní prvky: skrytá písmena, doplnění textu v bublině, vlastní komiks.

1948 Nepřítelem režimu

Výukové cíle: zopakování a prohloubení dosavadních vědomostí
podpora kritického myšlení a uvažování v souvislostech
podpora schopnosti argumentovat
rozvoj jednotlivých klíčových kompetencí podle RVP

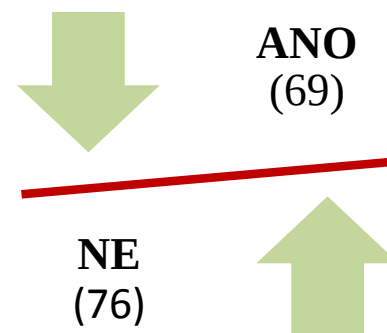
- 1 verze pro ZŠ a SŠ
- komiks, pracovní list, metodika
- 6 aktivit

DOTAZNÍK: Nakreslili jste si někdy svůj vlastní komiks?

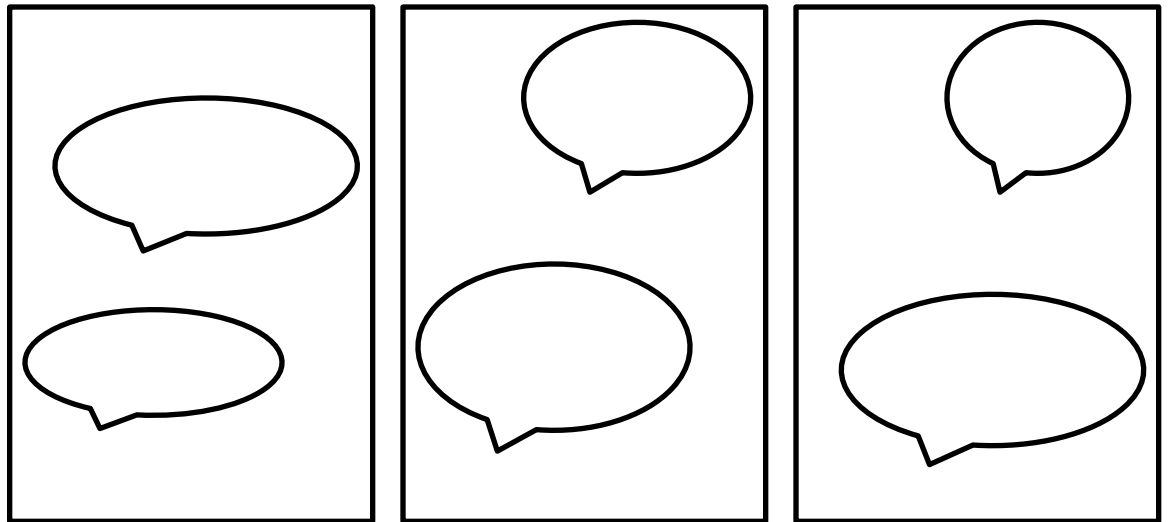
Pokud ano, jaké bylo jeho téma?

- příběh koblihy
- vtipy o Chucku Norrisovi
- mé dětství
- matematické, historické
- fantasy
- vodní kámen
- většinou o dospívání
- budoucnost mezihvězdného cestování, cesta do vesmíru, válka v hlubinách Pacifiku
- rodina
- detektivka
- příšery
- udržování pořádku
- osobní postřehy z každodenního života, život na ulici
- „Kreslila jsem si komiks, když jsem byla malá, v současné době vážně ne.“ (19 let)

Vytvořte si svůj vlastní komiks

- závěrečná aktivita pracovního listu
- žáci / studenti mají za úkol vytvořit vlastní komiks, resp. *strip* (angl. proužek)
- dialog 2 postav / postaviček o tom, proč je důležité, aby rodiče a prarodiče hovořili s dětmi a mladými lidmi o minulosti

Pilotáž výukových materiálů

- Výukové materiály a dotazníky jsou k dispozici ke stažení na webových stránkách projektu – www.dvacatestoleti.eu
- Pilotáže se dosud zúčastnilo **720** žáků a studentů ZŠ a SŠ.

1938

SVĚT PŘED BOUŘÍ

PRACOVNÍ LIST PRO 2. STUPĚŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL A DOPOVÍDAJÍCÍ ROČNÍKY VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍ

1. Minulost v obrazech

Tyto novinové titulky byly otištěny v periodikách České slovo (30. září 1938) a večerní České slovo (1. října 1938).

- Zodpovězte následující otázky:
- 1) Ke kterým zásadním událostem roku 1938 se titulky vztahují?
 - 2) Jaké důsledky měla tato událost pro Československo?
 - 3) Kde je potřeba hledat kořeny agresivní zahraniční politiky Německa ve 30. letech 20. století?
 - 4) Jaká byla reakce Francie a Velké Británie na takovou zahraniční politiku Německa?
 - 5) Kterých částí byli Československého národa se vzdali?

„Malá, ale naše“ – mapa druhé republiky (_ _ _ _ _)

dotkni se!
století!

1

1938

SVĚT PŘED BOUŘÍ

PRACOVNÍ LIST PRO STŘEDNÍ ŠKOLY A GYMNÁZIA

1. Minulost v obrazech

Tyto novinové titulky byly otištěny v zářijových a říjnových dnech roku 1938 v periodiku Večerní České slovo.

Zodpovězte následující otázky:

- 1) Ke kterým důležitým událostem roku 1938 titulky odkazují?
- 2) Seřadte jednotlivé události tak, jak šly chronologicky za sebou.
- 3) Kde je potřeba hledat kořeny agresivní zahraniční politiky Německa ve 30. letech 20. století?
- 4) Jaká byla reakce Francie a Velké Británie na agresivní zahraniční politiku Německa?
- 5) Jaké byly důsledky tzv. Mnichovské dohody?
- 6) Které státy si následně zabraly části Československého území? O které oblasti se jednalo?

„Malá, ale naše“ – mapa druhé republiky (_ _ _ _ _)

dotkni se!
století!

1

1938 – Ve stínu Mnichova

VÝUKOVÝ LIST K ČESKOSLOVENSKÝM DĚJINÁM 20. STOLETÍ

1. Minulost v pohlednici

- 1) Poměrně si prohlédněte a následně popište pohlednici. Které důležité události a jejich důsledky zobrazuje?
- 2) Jaký je název třetí země (líka) tahající za lanem, která vymáhala územní požadavky na Československo?
- 3) Jak reagovala na podpisání Mnichovské dohody československá veřejnost?

2. Zpěv úzkosti

Země naší země jsou zemí naší.

Ci ruce ho nahořelý

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Všude jsou slzy v očích žen

už jen pění píseň žánit

Pochop je málo málo jen

však ty málo poznáš

Ty sládek máš sládek

to máš sládek je

ovce tvé sládek máš

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

Je máš a v krajích zádok

už jen pění píseň žánit

a my jsme je nahořel

Francie sládek herby Alžbě

a my jsme je nahořel

3. Úryvek z Mnichovské dohody

Mnichov:

Německo, Spojené království, Francie a Itálie, které již bylo dosudra ve věci odstoupení území

Německo, ujednali následující podmínky uvedeného odstoupení a opatření z něj vyplujících, a touto

dohodou se zavazují k účinnosti opatření nezbytných k jejímu naplnění.

(1) Vykázání území: 1. října.

(2) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(3) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(4) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(5) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(6) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(7) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(8) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(9) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(10) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(11) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(12) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(13) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(14) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(15) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(16) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(17) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(18) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(19) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(20) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(21) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(22) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(23) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(24) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

(25) Všechny Spojené království, Francie a Itálie se shodly, že vyhlásí

území podle dohody do 10. října.

dotkni se!
století!

dotkni se!
století!

1

1918 – Na světě je Československo!

VÝUKOVÝ LIST K ČESKOSLOVENSKÝM DĚJINÁM 20. STOLETÍ

1. Minulost v pohlednici

- 1) Poměrně si prohlédněte tuto pohlednici a následně popište. Které důležité události a jejich důsledky zobrazuje?
- 2) Jaký je název třetí země (líka) tahající za lanem, která vymáhala územní požadavky na Československo?
- 3) Jak reagovala na podpisání Mnichovské dohody československá veřejnost?

Evakuace dneš ráno započala.

Co vydáváme Německu.

Obsah mnichovského diktátu.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

Evakuace dneš ráno započala.

Co vydáváme Německu.

Obsah mnichovského diktátu.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

dotkni se!
století!

1

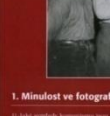

Rok 1948 v Československu

VÝUKOVÝ LIST K ČESKOSLOVENSKÝM DĚJINÁM 20. STOLETÍ

1. Minulost ve fotografii

- 1) Poměrně si prohlédněte tuto fotografii a následně popište. Které důležité události a jejich důsledky zobrazuje?
- 2) Jaký je název třetí země (líka) tahající za lanem, která vymáhala územní požadavky na Československo?
- 3) Jak reagovala na podpisání Mnichovské dohody československá veřejnost?

Evakuace dneš ráno započala.

Co vydáváme Německu.

Obsah mnichovského diktátu.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

Evakuace dneš ráno započala.

Co vydáváme Německu.

Obsah mnichovského diktátu.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

Evakuace dneš ráno započala.

Co vydáváme Německu.

Obsah mnichovského diktátu.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

První vydání dne 1. října 1938.

dotkni se!
století!

1

Děkuji vám za pozornost

Mgr. Nina Milotová
Národní muzeum
nina_milotova@nm.cz